

1. ΘΕΜΑ

Σχηματισμός του συνοπτικού ενεργητικού θέματος

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ανέπτυξα, άνοιξα, αποθήκευα, αύξησα, βόλευα, βούτηξα, έκρινα, έκρυσα, έντυσα, εξέτασα, ζέστανα, κέντησα, μίλησα, μόλυνα, πάχυνα, σερβίρισα, σόπασα

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

Δ ΚΕΓ, 3 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Θέματα και καταλήξεις

Χρόνοι

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Δυσκολία στο σχηματισμό του ενεργητικού συνοπτικού όταν δε σχηματίζεται ομαλά, αλλά παρουσιάζει ιδιορρυθμίες στο σχηματισμό.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σχηματισμός συνοπτικού ενεργητικού θέματος

α' συζυγία

- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **φωνήεν** ή **-ν-** (μετά από φωνήεν), ενεργητικό συνοπτικό σε **-σ-**: ιδρύ-ω, ιδρυσ-α / ντύν-ω, έντυσ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-δ-**, **-θ-**, **-ζ-** ή **-ν-** (μετά από φωνήεν), ενεργητικό συνοπτικό σε **-σ-**: διαψεύδ-ω, διεψευσ-α / πλάθ-ω, έπλασ-α / εξετάζ-ω, εξέτασ-α / πιάν-ω, έπιασ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-ε-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-ευσ-**: εμπνέ-ω, ενέπνευσ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **φωνήεν**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-σ-**: ακού-ω, άκουσ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-γ-**, **-γγ-**, **-ζ-**, **-κ-**, **-χ-**, **-χν-**, **-σσ-**, **-ττ-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-ξ-**: ανοίγ-ω, άνοιξ-α / σφίγγ-ω, έσφιξ-α / διατάζ-ω, διέταξ-α / μπλέκ-ω, έμπλεξ-α / τρέχ-ω, έτρεξ-α / διώχν-ω, έδιωξ-α / αναπτύσσ-ω, ανέπτυξ-α / εισπράττ-ω, εισέπραξ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-π-**, **-β-**, **-φ-**, **-πτ-**, **-φτ-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-ψ-**: εγκαταλείπ-ω, εγκατέλειψ-α / κρύβ-ω, έκρυσ-α / βάφ-ω, έβαψ-α / καλύπτ-ω, κάλυψ-α / βλάφτ-ω, έβλαψ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-αυ-**, **-ευ-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-αψ-**, **-εψ-**: παύ-ω, έπαψ-α / βολεύ-ω, βόλεψ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-ευ-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-ευσ-** (σπάνια σε **-εψ-**): αποθηκεύ-ω, αποθήκευσ-α και αποθήκεψ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-αιν-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-αν-**: θερμαίν-ω, θέρμαν-α / ζεσταίν-ω, ζέσταν-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-αιν-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-υν-**: βαραίν-ω, βάρυν-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-αιν-**, απώλεια της συλλαβής αυτής στο ενεργητικό συνοπτικό: παθαίν-ω, έπαθ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-αιν-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-ασ-**: σωπαίν-ω, σόπασ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-αιν-/αν-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-ησ-**: αυξάιν-ω ή αυξάν-ω, αύξησ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-ν-** (μετά από φωνήεν), ενεργητικό συνοπτικό σε **-ν-**: μολύν-ω, μόλυν-α

- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-ν-** (μετά από φωνήεν), ενεργητικό συνοπτικό σε **-ν-**: κρίν-ω, έκριν-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **-αρ-/-ιρ-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-αρ-/-ιρ-** ή **-αρισ-/-ιρισ-**: φρεσκάρ-ω, φρέσκαρ-α και φρεσκάρισ-α / σερβίρ-ω, σέρβιρ-α και σερβίρισ-α

β' συζυγία

- ενεργητικό συνοπτικό θέμα σε **-ησ-**: απαντ-άω/-ώ, απάντησ-α
- ενεργητικό συνοπτικό θέμα σε **-ασ-**: κρεμ-άω/-ώ, κρέμασ-α
- ενεργητικό συνοπτικό θέμα σε **-εσ-**: καλ-ώ, κάλεσ-α / επαιν-ώ, επαίνεσ-α
- ενεργητικό συνοπτικό θέμα σε **-αξ-**: κοιτ-άω/-ώ, κοίταξ-α
- ενεργητικό συνοπτικό θέμα σε **-ηξ-**: τραβ-άω/-ώ, τράβηξ-α
- μη συνοπτικό θέμα που λήγει σε **σύμφωνο** και **-ν-**, ενεργητικό συνοπτικό σε **-ασ-**: κερν-άω/-ώ, κέρασ-α

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Οι μαθητές θα πρέπει να ασκηθούν στο σωστό σχηματισμό του ενεργητικού αορίστου ομαλών ρημάτων (ρήματα που μπορούν με κανονικότητα να σχηματίσουν τον αόριστο). Ο εκπαιδευτικός πάντως, ανάλογα με το επίπεδο της τάξης του, θα πρέπει να επεκτείνει την παρουσίαση και με τη διδασκαλία των τύπων του αορίστου που παρουσιάζουν ανωμαλία στο σχηματισμό, παρουσιάζοντας κάποιες βασικές ομάδες ρημάτων τα οποία δε σχηματίζουν ομαλά τον αόριστο.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ10: Σχηματισμός του συνοπτικού παθητικού θέματος

ΓΓ11: Σχηματισμός παθητικής μετοχής

ΓΓ40: Όψη του ρήματος

ΑΤ46: Η σύνταξη του «εξαρτημένου» ρηματικού τύπου

ΑΤ60: Διακρίσεις στο παρελθόν: «παρατατικός» και «αόριστος»

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 250-256.